

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM

JAN

/

JUN

#1 2023

Framsida: Utställningen *Hur många träd finns det i skogen?*

Cover: Exhibition *How many trees are there in the forest?*

Foto: Nils Thomasson/Stiftelsen Jamtlis fotosamlingar.

ÖPPETTIDER

Tisdag – fredag 10–17

Lördag & söndag 11–17

Se avvikande öppettider på vår hemsida.

ÖVRIGA ÖPPETTIDER

Kvällsöppet 17–20.30

Vi har öppet en onsdagkväll i månaden med aktiviteter för alla smaker! Under våren är det dessa datum: 18/1, 15/2, 15/3, 19/4 och 24/5. Läs mer om *Kvällsöppet* på sidorna 22-23.

Utställningen *Hamnstaden Umeå* i Egilhallen

Söndagar 12–16

Sportlovet & Påsklovet 11–16

Slöjdverkstaden i Egilhallen

Onsdag–fredag 13–17

Lekladugården på Gammlia

Öppen under söndagar när vädret tillåter.

Alltid fri entré!

HITTA HIT

Bil: Följ brun-vit vägs skyltning mot Gammlia

Buss: Linje 2 eller 7 från Vasaplan. Hållplats "Gammlia"

Gå: Cirka 15 minuters promenad från centrala Umeå

KONTAKT

www.vbm.se

info@vbm.se

090-20 20 300

OPENING HOURS

Tuesday–Friday 10 am–5 pm

Saturday & Sunday 11 am–5 pm

See deviant opening hours on our website.

OTHER OPENING HOURS

After Hours 5 pm–8.30 pm

We are open one Wednesday evening every month with lots of activities! These are the dates for this spring: 18/1, 15/2, 15/3, 19/4 och 24/5. Read more about *After Hours* on pages 22-23.

Exhibition *Port town Umeå* in Egilhallen

Sundays 12am–4 pm

Sport break & Easter break 11am–4 pm

Craft Workshop

Wednesday–Friday 1 pm–5 pm

The *Play barn* on Gammlia

Open on Sundays when the weather permits.

Free admission at all times!

HOW TO GET HERE

By car: Follow the brown–white road signs to Gammlia

By bus: Line 2 and 7 from Vasaplan

Bus stop named "Gammlia".

On foot: Walking from central Umeå, 15 minutes

CONTACT

www.vbm.se

info@vbm.se

+46 (0)90-20 20 300

Följ oss gärna på Facebook och Instagram!

Follow us on Facebook and Instagram!

Välkommen till ett nytt år på museet!

Vi är på väg ut ur vintermörkret och blickar framåt mot ljusare tider. Snart kan man börja ana vår i luften och innan vi vet ordet av det har de första ljusgröna knopparna börjat titta fram på lövträden runt om i länet. Just träd är något vi fokuserar på lite extra den här våren. Träd som råvara, men också en resurs vad gäller forskning, miljö och kulturarv.

I mars slår vi upp portarna till en ny utställning; *Hur många träd finns det i skogen?* Hur såg Riksskogstaxeringen ut för 100 år sedan, och hur arbetar de idag? Hur används försöksparkerna och vilka forskningsfrågor är aktuella just nu? Detta är bara en liten del av de frågor besökaren får svar på i utställningen. Bekanta dig med olika träslag, mät ett träd, hör vad västerbotningar säger om skogen och se en nästan 10 000-årig tall.

Kanske beger du dig själv ut i skogen under våren? Skogen har alltid använts av människorna i vårt län för jakt och fångst, samt för utvinning av produkter från träden. Det har även funnits bebyggelse i områden som i dag utgörs av skogsmark. Vilka lämningar och spår kan vi se av detta? Läs mer på sida 28 och lär dig spana efter spår i skogen!

I april invigs utställningen *In i evigheten*, en exposé över alla verk som förvärvats till museets konstsamling mellan 2013 och 2023. Dessutom hålls dubbelvernissage för två nya utställningar hos Sune Jonssons Centrum för Dokumentärfotografi (SJCD) med motiv av Sune Jonsson och Nina Varumo, som på olika sätt skildrar väckelserörelsen.

När sommaren står i blom och midsommar nalkas öppnar en ny utställning: *Sten, järn & brons – forntidsliv i Västerbotten*. Den kommer att tillhöra vårt långvariga utställningsutbud och behandlar tiden från 10 000 f. Kr fram till 1300 e.Kr. Dessutom har vi flera pågående utställningar som öppnade i höstas.

En spännande nyhet denna vår är att vi under en onsdag i månaden kommer hålla *Kvällsöppet*. Dessa kvällar erbjuder vi ett fullspäckt program för alla smaker från hela museets verksamhet. Läs mer om det på sidorna 22-23. Varmt välkomna hit!

Ulrica Grubbström
Länsmuseichef

Welcome to a new year at the museum!

We're making our way out of winter's darkness and looking forward to brighter times ahead. Soon there'll be a hint of spring in the air, and before you know it the first bright green buds will be appearing on trees all across the county. Trees are something we take particular note of during this spring. Trees as a raw material for wood products, but also provide as a resource for research, the environment, and our cultural heritage.

In March we'll be opening the doors on a new exhibition: *How Many Trees Are There in the Forest?* What did the Swedish National Forest Inventory look like a hundred years ago, and how does the forestry industry work today? How are our experimental forests used, and what innovations lie ahead in the future of forestry? These are just a glimpse of the many questions visitors will get to explore in the exhibition. Get to know different tree species, measure a tree, hear what the people of Västerbotten have to say about the forest, and see a pine tree that's almost ten thousand years old.

Maybe you will go for a walk in the woods this spring? The people of this county have always used the forest for hunting and trapping and for harvesting wood products from the trees. Some of the land that is now forest was once inhabited by people. What traces and remains are left of those settlements today? Read more about it on page 28 and learn to search for historical clues in the forest!

In April we're opening an exhibition called *Into Eternity*, which is an exposé of all the works that have been added to the museum's art collection between 2013 and 2023. We will also be having a double opening event for two new exhibitions at the Sune Jonsson Center for Documentary Photography (SJCD), with works by Sune Jonsson and Nina Varumo both depicting the nineteenth-century Christian revival movement.

When summer is in full bloom and Midsummer is around the corner, we'll be opening another exhibition: *Stone, Iron & Bronze: Life in Ancient Västerbotten*. It will be a part of our long-term exhibitions and will deal with the time between 10,000 BC and 1300 AD. Also still on view are the ongoing exhibitions that opened last fall.

An exciting bit of news this spring is that we'll be staying open late one Wednesday evening each month. On these evenings, we'll be offering a packed program of events for every taste and from every department of the museum. Read more about it on pages 22-23. Please join us!

Ulrica Grubbström
Museum Director

HUR MÅNGA TRÄD FINNS DET I SKOGEN?

Hundra år av mätningar och försök, tusentals år av skogsanvändning

4 mars 2023 – 28 januari 2024 | Hall 1

I Sverige har människor levt i och nära skogen under tusentals år. Mer än hälften av landets yta täcks av skog och den har använts till alltifrån byggen och bränsle till papper och kläder. Spåren av människans långa bruk av skogen är många. De avspeglar sig i själva skogen men syns även i till exempel föremål, byggnationer och ortnamn.

På 1800-talet blev skogen en nationell resurs med stort ekonomiskt värde. Då uppstod behovet av att lära sig mer och få bättre överblick; räcker skogen och hur får vi träden att växa bättre? För att få svar på dessa frågor startades Riksskogstaxeringen och de skogliga försöksparkerna år 1923. Hundra år senare pågår fortfarande skogliga försök och inventeringar av dessa två jubilarer vid Sveriges lant-

bruksuniversitet. Idag är uppdragen mycket bredare där klimatet och biologisk mångfald är exempel på högaktuella frågor.

Med material från skogen, fotografier, film och föremål ger utställningen *Hur många träd finns det i skogen?* insikter om den stora kunskapsinsamling som pågått i vår närhet i hundra år. Inramat av skogsmotiv ur museets konstsamling kan du ta del av upplevelser och fakta om skogen, men även dess betydelse förr och nu samt vägval inför framtiden. Välkommen!

I samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet.

Foto: Nils Thomasson/Stiftelsen Jamtlis fotosamlingar.

HOW MANY TREES ARE THERE IN THE FOREST?

One hundred years of measuring and experiments, thousands of years of utilizing the forest
4 March 2023 – 28 January 2024 | Hall 1

People in Sweden have lived in and close to the forest for thousands of years. More than half of the country's area is covered by forest and it has been used for everything from building material and fuel to paper and clothing. The traces of humans' long use of the forest are many. It's reflected in the actual forest, but also notable in for example objects, buildings and place names.

In the 1800s the forest turned into a national resource with a significant economical value. A need to learn more and achieve a better overview emerged; do we have enough forest and how do we make the trees grow better? To receive answers to these questions The Swedish National Forest Inventory and the experimental forests were founded in 1923. One hundred years later the experimental forests and inventories of these two jubilees are still

ongoing at the Swedish University of Agricultural Sciences. Today the operations are more widespread, where climate and biological diversity are examples of highly topical questions.

With material from the forest, photographs, film and objects the exhibition *How many trees are there in the forest?* gives us insights regarding the large collection of data that has been ongoing on our doorstep for one hundred years. Framed by forest motives from the museum's art collection you can partake in experiences and facts about the forest and its meaning historically and at current time as well as future approaches. Welcome!

In collaboration with the Swedish University of Agricultural Sciences.

Foto: Andreas Palmén

IN I EVIGHETEN INTO ETERNITY

Förvärv till konstsamlingen 2013 – 2023
26 mars – 29 oktober | Hall 7

Västerbottens museum har i uppdrag att bevara, vårda och levandegöra vårt kulturarv. Konsten är en vital del av det västerbottniska kulturarvet och museets uppgift är att spegla konsten i regionen, både historiskt och i nutid. Ett viktigt led i detta är att fortsätta utveckla konstsamlingen för att bevara den för framtiden.

Västerbottens museums konstsamling omfattar ca 5 500 katalogiserade verk: måleri, skulptur, teckningar, grafik och skisser. Museets förvärvspolicy syftar till att bygga upp en representativ samling av konstnärer som kommer från, är verksamma i, eller har varit verksamma i Västerbotten. Samlingen belyser den konstnärliga utvecklingen i länet.

Dessutom erbjuder samlingen möjligheter till konsthistoriska studier och forskning på ett regionalt material som inte finns samlat någon annanstans.

Suzanne Steneberg, konstantikvarie vid Västerbottens museum, har sedan 2013 arbetat med att förvalta och utveckla museets konstsamling. Hon har med omsorg tagit emot, köpt in och valt ut verk av yrkesverksamma konstnärer som på olika sätt har anknytning till länet.

Utställningen *In i evigheten* är resultatet av hennes arbete. Den visar 62 verk av 33 olika konstnärer, inköpta till Västerbottens museums konstsamling under de senaste tio åren.

Acquisitions for the Art Collection 2013–2023
26 March – 29 October | Hall 7

Västerbotten Museum's mission is to preserve, nurture, and bring our cultural heritage to life. Art is a vital part of Västerbotten's cultural heritage, and the museum's role is to give the public a view of the region's historical and contemporary art. A key aspect of that effort is to continue developing a collection of art and preserving it for future generations.

Västerbotten Museum's art collection comprises approximately 5,500 cataloged works: paintings, sculptures, drawings, graphic prints, and sketches. The museum's acquisitions policy aims to build up a representative collection of works by artists who come from, work in, or have worked in Västerbotten County. The collection illuminates the development of fine

art in the region. In addition, the collection provides opportunities for art historical study and research on the art of the region with material that can be found nowhere else.

Suzanne Steneberg, Art Curator at Västerbotten Museum, has been working since 2013 to manage and develop the museum's collection of art. She has carefully selected, purchased, and taken in works by currently active artists who have connections with the county in one way or another.

The exhibition *Into Eternity* is the result of her work. It features 62 works by 33 different artists, all acquired for Västerbotten Museum's art collection during the last ten years.

I VÄNTAN PÅ HIMMELRIKET

WAITING FOR KINGDOM COME

Nina Varumo

22 april – 1 oktober 2023 | Hall 9

Nina Varumo utforskar den tornedalska Laestadianismen och dess djupa historiska rötter, men framför allt synliggör projektet en samtida, levande väckelserörelse och människorna inom den. Den egna familjens anknytning till rörelsen bidrar till Varumos mångbottnade berättelse. Sett mot dagens profana samhälle, där sökandet efter en djupare mening ofta tar sig helt andra uttryck, blir arbetet mycket tankeväckande.

Nina Varumo intresserar sig för sammanhang, både närvaron och frånvaron av dom. Ämnen som relationer, familj, identitet och tro är återkommande teman i hennes arbeten. *I väntan på himmelriket* är en berättelse om en församling, om prövningar i den begränsade tiden på jorden, där belöningen efter livets slut är att få kliva in i den himmelska evigheten.

Fotografier från Haparanda, Kuttainen, Karesuando, Pajala, Sattajärvi och Gammelstad.

Nina Varumo

22 April – 1 October 2023 | Hall 9

Nina Varumo explores the Laestadian Lutheran revival in the Torne Valley and its deep historical roots, but mostly her project sheds light on a vibrant contemporary revivalist movement and the people in it. Her own family's ties to the movement contribute to Varumo's multifaceted story, and seen through the lens of today's secular society, in which the search for a deeper meaning is often expressed in completely different ways, her work is very thought-provoking.

Varumo is interested in contexts—the absence as well as the presence of contexts. Topics such as relationships, family, identity, and faith are recurring themes in her work. *Waiting for Kingdom Come* is a story about a congregation, about struggling through the limited time we have on earth, and about the reward that awaits us at the end of life, which is entering into a heavenly eternity.

Photographs from Haparanda, Kuttainen, Karesuando, Pajala, Sattajärvi, and Gammelstad.

OGH NÅDEN ÄR UTAN SLUT

AND HIS GRACE IS WITHOUT END

Sune Jonsson

22 april – 1 oktober 2023 | Hall 10

Det religiösa livets människor och miljöer var ett centralt ämne för Sune Jonsson. Intresset för väckelserörelsen visade sig redan i debutboken *Byn med det blå huset* och kom senare att fördjupas och ägnas långa projekt. Dokumentationerna vittnar om en ihärdighet som ofta kännetecknar Sune Jonssons arbete. De spänner över fyra decennier och resulterade i flera böcker om svenskt trosliv.

Bilder av nådens barn (1963)

En skildring av västerbottniska hemmiljöer präglade av den lågkyrkliga rosenianismens religiositet.

Sammankomst i elden (1966)

Om pingströrelsens väckelsefromhet som den manifesterades särskilt under Lapplandsveckan i Husbondliden åren 1961–63.

Husen vid Himlastigen (1998)

En dokumentation av de västerbottniska bönhusen och den krympande skaran av troende. Boken bygger på det dokumentationsarbete som Sune Jonsson genomförde 1993–97.

”Jag känner mig attraherad av det hela, därför att det var så dramatiskt, det var en så fruktansvärd omvälvning för människorna. Det här med synden, och nåden, och troslivet som en sorts befrielse ur livsångesten helt enkelt. Det tycker jag är ett sådant fascinerande ämne.”

Radiointervju med Sune Jonsson, 1998

Sune Jonsson

22 April – 1 October 2023 | Hall 10

The people and environments of the religious life were a key subject matter for Sune Jonsson. His interest in revivalism was already evident in his debut book, *The Village with the Blue House*, and came later to be deepened and devoted long projects. The documentations bears witness to a perseverance that characterizes much of Jonssons work. In a span of more than four decades, he published several books about spiritual life in Sweden.

Images of the Children of Grace (1963)

A portrait of Västerbotten domestic scenes characterized by the religious fervor of the followers of low-church evangelical revivalist preacher Carl Olof Rosenius.

Gathering in the Fire (1966)

On the Pentecostal movement's revivalist piety, particularly as it was manifested during Lapland Week in Husbondliden in the years 1961–63.

The Houses at Himlastigen (1998)

A documentation of Västerbotten chapels and the shrinking community of believers. The book is based on the documentary work Sune Jonsson undertook in the years 1993–97.

“I feel drawn to all of that because it was so dramatic, because it was such a tremendous upheaval for the people. All of this about sin, and grace, and the life of faith as a kind of liberation from the anguish of the soul. I think it's such a fascinating subject.”

Sune Jonsson in a 1998 radio interview

WHEN I GROW UP I WANT TO BE A BLACK MAN

16 oktober 2022 – 2 april 2023 | Hall 9

Genom att kombinera arkivfilm med nyfilm material låter Jyoti Mistry i den tvåkanaliga filmen *When I grow up I want to be a black man* två berättelser utspela sig samtidigt, det förflutna i konversation med framtiden. Det samtida materialet antingen kompletterar eller motsäger och kontrasterar arkivmaterialet. Berättelserna erbjuder koloniala, kontrakoloniala och postkoloniala upplevelser av svart maskulinitet och inbjuder till kontemplation över nuet. Ljudspåret i diptyken är utvecklat i samarbete med spoken word-artisten Kgafela oa Magogodi och är konstruerat av ”våldets alfabet” och ”frihetens alfabet”. Bägge samverkar för att fånga ett intuitivt ordförråd kring våld och förtryck, och för att fånga språket som en frigörande kraft. *When I grow up I want to be a black man* är drabbande och väjer inte för känslor av obehag och sorg.

Jyoti Mistry är professor i film och använder filmmediet i både sin forskning och sin konstnärliga praktik. Mistry angriper frågor om identitet, ras och genus och utforskar minnen genom arkiv och deras koppling till bredare politiska frågor.

WHEN I GROW UP I WANT TO BE A BLACK MAN

16 October 2022 – 2 April 2023 | Hall 9

By juxtaposing archival material with newly filmed images, the two-channel film *When I grow up I want to be a black man* presents two simultaneous narratives, the past in conversation with the future. The contemporary material serves to complement or at times counter and contradict the archival material, offering colonial, counter-colonial and post-colonial experiences of black masculinity and invites contemplation of the present. The script was developed in collaboration with spoken word artist Kgafela oa Magogodi and is constructed through an ‘alphabet of violence’ and ‘alphabet of freedom’. Both interact to capture a visceral vocabulary of violence and oppression and language as a liberating force. *When I grow up I want to be a black man* is immersive and does not evade feelings of discomfort and grief.

Jyoti Mistry is Professor in Film and works in film as a research form and as a mode of artistic practice. Mistry addresses issues of identity, race and gender, and explores memories through archives and their connection to broader political issues.

این نیز بگذرد (THIS TOO SHALL PASS)

16 oktober 2022 – 2 april 2023 | Hall 10

David Magnussons verk *This Too Shall Pass* är ett försök att rikta fokus mot migranters desperata situation i Europa i dag och har samtidigt ambitionen att tydliggöra problemen med representation inom fotografi. För David Magnusson föddes arbetet i en frustration över oförmågan att helt förstå eller förmedla en annan individs historia.

Utställningen kretsar kring en två meter bred förstoring av en skärmdump från online-rollspelet World of Warcraft, och skildrar just det ögonblick som gjorde det möjligt för Yashar Maghsoudi att fly från Iran. I bilden spelar 13-åriga Yashar som "Nighetboy", en Blood Elf Paladin, och genomför en av de svåraste prestationerna i spelet. Yashar insåg inte den fulla betydelsen av detta förrän två år senare då han sålde sin virtuella karaktär för att betala för sin verkliga flykt, vilket troligen räddade hans liv. Genom att delta i en virtuell konflikt och lyckas nå över gränserna i en fiktiv värld, blev det möjligt för Yashar att korsa de högst verkliga gränserna i Iran och Europa och slutligen ta sig till Sverige.

This Too Shall Pass är en berättelse om hur den virtuella världen blir ett sätt att undkomma det verkliga förtrycket i Iran, både bildligt och bokstavligt. Arbetet utmanar den konventionella skillnaden mellan verklighet och fiktion i den dokumentära bilden.

این نیز بگذرد (THIS TOO SHALL PASS)

16 October 2022 – 2 April 2023 | Hall 10

David Magnusson's work *This Too Shall Pass* is an attempt to address the desperate situation of migrants in Europe today while trying to untangle the problems of representation within photography. For David Magnusson, the work emerged from a frustration with the inability to ever fully understand or communicate the history of another individual.

The exhibition revolves around a two-meter-wide enlargement of a screenshot from an online roleplaying game, depicting the very moment which made it possible for Yashar Maghsoudi to escape from Iran. In the image, the 13-year-old Yashar plays as the World of Warcraft Blood Elf Paladin "Nighetboy", accomplishing one of the most difficult achievements in the game. Yashar could not realize the full significance of this until two years later when he was able to sell his virtual character in order to pay for his real escape, most likely saving his life. Consequently, by participating in a virtual conflict and managing to make it across the borders of a fictional world, it became possible for Yashar to cross the very real borders of Iran and Europe, and finally make it to Sweden.

This Too Shall Pass is a story about how the virtual world became a way to escape the real oppression in Iran, both figuratively and literally, and the work challenges the conventional distinction between reality and fiction in the documentary image.

VI SOM ARBETAR MED VÅRA KROPPAR

30 oktober 2022 – 26 februari 2023

Om villkor. Om klass. Om värdighet. 33 arbetare från Kiruna i norr till Malmö i söder berättar.

Två miljoner människor i Sverige har ett kroppsarbete. Sällan syns och hörs människor som arbetar med sina kroppar i dagens medier, på museer och i våra offentliga rum. Det vill vi ändra på. I utställningen möter vi 33 arbetare, med olika bakgrund, erfarenheter och ålder som berättar om sitt arbete. Berättelser om otrygga arbetsvillkor, bristande respekt och ohållbara strukturer. Men också om organisering, stolthet, arbetsgemenskap och känslan av att vara viktig för samhället. Utan kroppsarbetarna stannar Sverige.

Intervjuer/text/produktion: Annica Carlsson Bergdahl/Rot produktion. Fotografi/film: Elisabeth Ohlson.

I samarbete med Rot produktion, Länsmuseet Gävleborg och ABF med stöd av LO, Arbetarrörelsens kulturfond och Västra Götalandsregionen.

WE WORK WITH OUR BODIES

30 October 2022 – 26 February 2023

Conditions. Class. Dignity. 33 workers from Kiruna in the north to Malmö in the south tell their stories.

Two million people in Sweden perform manual labour. Manual labourers are seldom seen or heard from in media, at museums and in our public spaces. We want to change this. In this exhibition, 33 workers with different backgrounds, experiences and ages talk about their work. They share accounts of unsafe working conditions, lack of respect, and unsustainable structures. But also of organisation, pride, comradery, and the feeling of contributing to society. Without manual labourers, Sweden would grind to a halt.

Interview, text, production: Annica Carlsson Bergdahl/Rot produktion. Photography/film: Elisabeth Ohlson.

In collaboration with Rot production, the County Museum of Gävleborg and ABF, with support from the Swedish Trade Union Confederation, Arbetarrörelsens kulturfond, and Region Västra Götaland.

PANORAMA AV ETT SAMHÄLLE I FÖRÄNDRING

30-årsjubileum Hasselbladpriset

Hela året 2023 | Hall 8

År 2023 är det 30 år sedan Sune Jonsson tilldelades det prestigefyllda Hasselbladpriset med stiftelsens motivering:

”Under snart ett halvsekel har Sune Jonsson skildrat det nordsvenska landskapets ödslighet och karga skönhet, det oglamörösa i enkla människors vardag. Med ett lågmält och levande bildspråk har han gestaltat sitt panorama av ett samhälle i förändring. I en omfattande bokproduktion har hans ord och bilder vävts samman till en unik dokumentation i det amerikanska FSA-projektets anda.”

Vi uppmärksammar detta genom att visa ett urval av de 201 motiv Jonsson donerade till Hasselbladstiftelsen i samband med utmärkelsen. Bildmaterialet spänner över stora delar av hans fotografiska gärning och bland dem finns hans allra mest älskade och välkända motiv.

A PANORAMA OF A CHANGING SOCIETY

30 year anniversary Hasselblad prize

The whole year 2023 | Hall 8

In 2023, it will be 30 years since Sune Jonsson was awarded the prestigious Hasselblad prize with the Foundation's citation:

“For nearly half a century, Sune Jonsson has been depicting the loneliness and barren beauty of the landscape of Northern Sweden and the unglamorous, workaday lives of simple people. His quietly unobtrusive, living imagery has given us a panorama of a changing society. In many books, over the years, he has woven together words and pictures to provide unique documentation in the spirit of the Farm Security Administration project in the USA.”

We celebrate this by showing a selection of the 201 photos Jonsson donated to the Hasselblad Foundation when he won the award. The image material spans large parts of his photographic work and among them are his most beloved and appreciated motifs.

FEBRUARI

LÖRDAG 11 FEBRUARI 14.00

En svart flickas handbok – föreläsning och workshop i skrivande med Mariama Jobe.

ONSDAG 15 FEBRUARI 17.00 – 20.30

Kvällsöppet på museet. Läs mer på sida 22.

TORSDAG 16 FEBRUARI 10.00 – 12.00

Konstworkshop för föräldralediga.

LÖRDAG & SÖNDAG 25 – 26 FEBRUARI

Kulturarmässa i Dorotea. Läs mer på sida 21 eller på vår hemsida.

MARS

LÖRDAG 4 MARS

Vernissage: Hur många träd finns det i skogen? Hall 1.

SÖNDAG 5 MARS 14.00

Om språkets makt att förgöra & frigöra – Stina Edblom i samtal med Jyoti Mistry & Kitimbwa Sabuni. I samband med utställningen When I Grow Up I Want to Be a Black Man.

TISDAG 14 MARS 12.00

Skogslunch med Jonas Fridman, "Sveriges skogar under de senaste 100 åren: Vad har hänt?".

ONSDAG 15 MARS 17.00 – 20.30

Kvällsöppet på museet. Läs mer på sida 22.

SÖNDAG 19 MARS 11.00 – 16.00

Littsöndag. Se program och tider i faktarutan nere i hörnet eller läs mer på vår hemsida.

SÖNDAG 19 MARS 12.00

Hur har vi det med skogen? Tre engagerade röster. Panelsamtal i Bio Abelli med Lisa Röstlund, Charlotta Erefur och Cornelia Roberge. Moderator: Erland Mårald. I samarbete med SLU och Umeå Universitet.

TISDAG 21 MARS 12.00

Skogslunch med Lars Östlund, "Skogen i Sverige innan första riksskogstaxeringen – vad vet vi?".

SÖNDAG 26 MARS 15.00

Vernissage: In i evigheten – Förvärv till konstsamlingen 2013 – 2023. Hall 7.

LITTSÖNDAG

SÖNDAG 19 MARS

Ett samarbete mellan Västerbottens museum, Svenska kyrkan och Sensus Studieförbund.

I Helena Elisabeths kyrka:

11.00 Litterärgudstjänst (Kom innan 10.45 då detta kommer livesändas)

13.00 Författare Andrea Lundgren (Den underjordiska solen) i samtal med Susanne Dahl – universitetspräst och skribent.

14.00 Författare Lisa Röstlund (Skogslandet – en granskning) i samtal med Christofer Sjödin, präst.

I museets skaparverkstad:

13.00 – 15.00 Skriv- och berättarworkshop med museipedagog Ingela Wall. Tema: Vad är ditt förhållande till skogen? Vi tittar på utställningen "Hur många träd finns det i skogen?" och funderar kring vårt eget förhållande till temat. Därefter berättar vi våra tankar för varandra i berättelse, dikt eller från hjärtat. Inga förkunskaper krävs.

TOK-ANDERS OCH STORBONN'

På en gård i Västerbotten år 1914 utspelar sig ett maktspel mellan två män. Till en fond av ett upptornande första världskrig vankas det festligheter på gården. Drängen Tok-Anders och storbonden med sällskap dricker och spelar musik. Tokanders har den förundrande färdigheten att han är en extravagant orgelspelare. Storbondens beundran för musikaliteten slår över i avund, och männen hamnar i en argumentation om konsten och musikens nytta.

SÖNDAG 26 MARS 12.00 – 13.00
Freds- och konfliktfrågor i konsten. Föredrag i Bio Abelli av konstvetaren Ann-Catrine Eriksson, Umeå Universitet.

TISDAG 28 MARS 12.00
Skogslunch med Mats Nilsson, "100 år av svensk myrforskning: Myrar – hot eller möjlighet?"

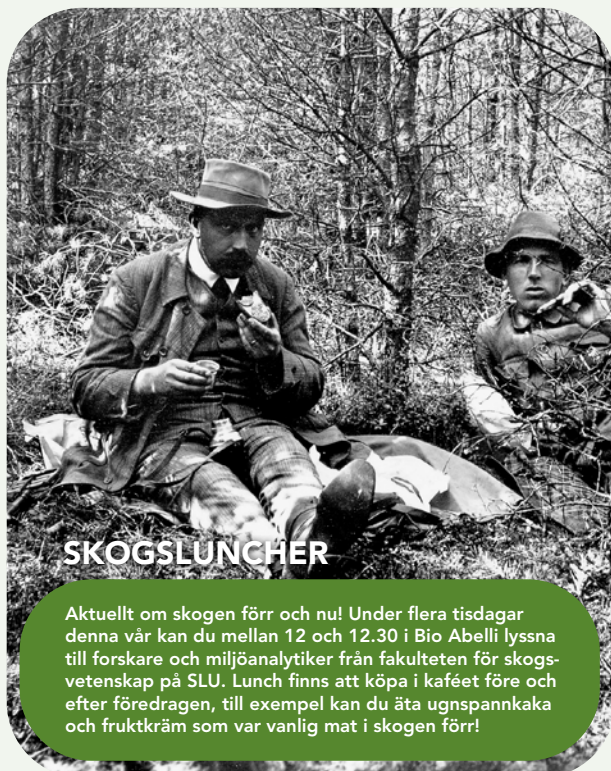
TORSdag 30 MARS 10.00 – 12.00
Konstworkshop för föräldralediga.

APRIL

LÖRDAG & SÖNDAG 1 & 2 APRIL 15.00
Tok-Anders och storbonn'. Musik- och berättarföreläsning i Wallmarksgården.

TISDAG 4 APRIL 12.00
Skogslunch med Henrik Persson. "Modern inventering av skog med drönare, flygplan och satellit".

ONSDAG 5 APRIL 18.00 – 21.00
Tok-Anders: den kreativa processen – en berättarworkshop med Hans-Ola Stenlund och Arne Forsén. I Slöjdaren.

SKOGLUNCHER

Aktuellt om skogen förr och nu! Under flera tisdagar denna vår kan du mellan 12 och 12.30 i Bio Abelli lyssna till forskare och miljöanalytiker från fakulteten för skogsvetenskap på SLU. Lunch finns att köpa i kaféet före och efter föredragen, till exempel kan du äta ugnspannkaka och fruktkräm som var vanlig mat i skogen förr!

TISDAG 18 APRIL 12.00
Skogslunch med Åsa Hagner, "I trädens skugga: skogsmarkernas mångfald"

ONSDAG 19 APRIL 17.00 – 20.30
Kvällsöppet på museet. Läs mer på sida 22.

LÖRDAG 22 APRIL 14.00
Dubbelvernissage: I väntan på himmelriket, Och nåden är utan slut. Hall 9 och 10.

TISDAG 25 APRIL 12.00
Skogslunch med Hjalmar Laudon, "Skogens förtrollade vatten".

TORSdag 27 APRIL 10.00 – 12.00
Konstworkshop för föräldralediga.

MAJ

TISDAG 2 MAJ 12.00
Skogslunch med Marie-Charlotte Nilsson Hegethorn, "Skogen, klimatet och bränderna".

TISDAG 9 MAJ 12.00
Skogslunch med Annalena Axelsson, "Urskog, naturskog, kontinuitetsskog & gammelskog – vad är det & varför är det viktigt att känna till?"

TISDAG 16 MAJ 12.00
Skogslunch med Nils Henriksson "Svamparnas roll för skogsförnyring – vad vet vi egentligen om trädens hemliga liv?"

TISDAG 23 MAJ 12.00
Skogslunch med Tim Hofmeester, "Vilt i skogen förr och nu – utvecklingen av Västerbottens viltstammar under de senaste 100 åren".

ONSDAG 24 MAJ 17.00 – 20.30
Kvällsöppet på museet. Läs mer på sida 22.

TORSdag 25 MAJ 10.00 – 12.00
Konstworkshop för föräldralediga.

TISDAG 30 MAJ 12.00
Skogslunch med Charlotta Erefur, "Hyggesfritt skogsbruk – vad är det frågan om?"

JUNI

SÖNDAG 18 JUNI
Vernissage: Sten, brons & järn – Forntidsliv i Västerbotten. Hall 5.

MIDSOMMAR 23 JUNI 12.00 – 16.00

Foto: Petter Engman/Västerbottens museum.

STEN, BRONS & JÄRN

– Forntidsliv i Västerbotten

18 juni 2023 | Hall 5

Hur levde de första människorna som kom till Västerbotten och vad hände under den långa forntiden? Följ spåren från jägarna och samlarna under sten- och bronsåldern, till järnålderns boskapsskötare, fångstfolk och bönder.

Ta del av deras liv och tankevärld med hjälp av museets unika fynd: skidor och tuggummi från stenåldern, dräktprydnader och offergåvor från bronsåldern, samt smycken och keramik från järnåldern.

Slå dig ner i stenåldershyddan, se en vikingaskatt och hälsa på den stora älgen. För att komma nära forntidens människor kan du även titta på våra nyproducerade filmer om en spännande bronsåldersgrav och de världsunika Kalvträsk-skidorna.

Välkommen att ta steget in i Forntidsliv i Västerbotten!

STONE, BRONZE & IRON

Life in Ancient Västerbotten

18 June 2023 | Hall 5

How did the first people who settled in Västerbotten live, and what happened over the long course of ancient history? Follow their tracks, from the hunters and gatherers of the Stone and Bronze Ages to the herders and farmers of the Iron Age.

Take a glimpse into their lives and world of ideas with the help of the museum's unique finds: skis and chewing gum from the Stone Age, clothing adornments and offerings from the Bronze Age, and jewelry and pottery from the Iron Age.

Have a seat inside a Stone Age hut, see some Viking treasure, and say hello to a big moose. For an intimate look at this region's ancient inhabitants, you can also watch our newly produced videos about an exciting Bronze Age grave and the globally unique skis from Kalvträsk.

Please join us for an inside look at life in ancient Västerbotten!

VÅRA PERMANENTA UTSTÄLLNINGAR

OUR PERMANENT EXHIBITIONS

TEXTIL Hall 2

Kunskap om textil har i alla tider varit livsnödvändig – som skydd mot kyla och värme, statusmarkör och handelsvara. I denna utställning visar vi ett urval av kläder och textilier från vår textila samling. Gå på rundtur bland koltar, krinoliner och unisex-mode och möt Maja Beskow, en av alla de kvinnor som kämpade för jämställdhet och kvinnlig rösträtt i Umeå.

TEXTILES Hall 2

Knowledge of textiles has always been a vital necessity: for protection against the cold and heat, as markers of status and as merchandise. This exhibition displays a selection of clothes and textiles from our textile collection. Take a tour among koltar (the traditional Sami costume), crinolines, unisex fashion and meet Maja Beskow, a woman who fought for gender equality and women's suffrage in Umeå.

UMEÅ MINNEN & FRAMTID Hall 4

Ta del av Umeås 1900-talshistoria via föremål och fotografier. Här kan du möta de som kämpade för rösträtt och demokrati vid seklets början, kolla in hundratals prylar som massproducerades i det nya moderna samhället och slå dig ner på Apberget. För de yngre besökarna finns en underjordisk tunnel att upptäcka.

UMEÅ - MEMORIES & FUTURE Hall 4

Take part of the Umeå's 20th century history via objects and photographs. Meet those who fought for suffrage and democracy at the beginning of the century, check out hundreds of mass-produced gadgets in the new modern society, and sit a while on the replica of the Umeå classic "Apberget" (Monkey Mountain). For younger visitors there is an underground tunnel to discover.

BYGGNADSVÅRD Hall 3

I museets basutställning om byggnadsvård kan du ta del av lokal byggnadstradition, arkitektur, samt äldre byggnadsmaterial och hantverkstekniker. Här får du information och inspiration i frågor som rör vård och bevarande av byggnader.

BUILDING PRESERVATION Hall 3

The exhibition about preserving buildings gives you an insight into local building traditions and architectural styles, as well as older building materials and craft techniques. Here you'll find information and inspiration on questions relating to the care and preservation of buildings.

HAMNSTADEN UMEÅ

I Egilhallen på Gammliaområdet

Välkommen till en interaktiv utställning för hela familjen! Här får du med hjälp av miljöer, föremål, fotografier, ljud och dofter uppleva livet i Umeå förr i tiden. Barnen kan låna tidstypiska kläder och leka och lära om arbete, familjeliv och nöjen tillsammans med springpojken Per.

SKAPARVERKSTADEN I MINIMUS

Här kan du sitta ner, umgås och låta barnen leka och skapa på egen hand. Under söndagar, lov, vissa helgdagar och i samband med programverksamhet öppnas rummen upp och det arrangeras skapande aktiviteter och samarbeten med en handledare på plats. Läs mer på vår hemsida.

Öppettider i Hamnstad Umeå & Skaparverkstaden:

Söndagar 12 – 16

Sportlov & Påsklov 11 – 16

KONSTWORKSHOP FÖR FÖRÄLDRALEDIGA

Skapa, pyssla och var kreativ tillsammans med ditt barn! Vi inleder med att samlas i ring i museets skaparverkstad tillsammans med en museipedagog, tar en namnrunda och berättar om dagens aktivitet. Vi tittar sedan på en utställning tillsammans och tar del av dess tematik. Därefter introducerar en konstnär eller konsthantverkare från ARTmovement Norr en konstpedagogisk aktivitet som inspirerats av utställningen. Vi skapar och barnen har möjlighet att delta eller leka på sitt sätt. Ingen anmälan behövs, du får dropa in och ut utifrån ditt barns behov.

26 januari, 16 februari, 30 mars, 27 april och 25 maj
klockan 10 – 12.

PORT TOWN UMEÅ

In Egilhallen on Gammlia

Welcome to an interactive exhibition for the entire family about life in Umeå in the past. Try your hand at working in the shop, cooking in Per's kitchen, loading and unloading goods on the play boat Nanna, step on to the steamboat Egil and much, much more. Era-appropriate cloths are available to borrow.

CREATIVE WORKSHOP IN MINIMUS

Here you can sit down, make friends, and let the kids play and create on their own. During school breaks, on certain holidays, or in conjunction with the museum's programmed activities, we open up our creative workshop for arranged creative activities and collaborations with a tutor on site. Read more about it on our website.

Port Town Umeå & Creative Workshop:

Sundays 12 am–4 pm

Sport break & Easter break 11 am–4 pm

PARENTAL LEAVE ART WORKSHOP

You can play around, make something, and be creative together with your child! We begin by gathering in a ring inside the museum's creative workshop together with one of the museum's educators to introduce ourselves and find out about the day's activity. Then we'll look at an exhibition together and learn about its theme. After that, an artist or artisan from ARTmovement Norr will introduce an art educational activity inspired by the current exhibition. We work together on the project, and kids are allowed to take part or play in their own way. Reservations are not required—you can drop in and leave according to your child's needs.

January 16, February 16, March 30, April 27 and May 25
between 10 am and 12 am.

SKOL-PROGRAM

Museets pedagoger erbjuder kostnadsfria skolprogram i anslutning till utställningar samt i våra utomhusmiljöer. Programmen är anpassade för olika årskurser. Museets pedagoger kan vid förfrågan även besöka skolor inom länet och hålla i program där. Kolla på vår hemsida vad som är aktuellt just nu!

TRE ÅRS STUDIER I FRI KONST

THREE YEARS OF STUDY IN FINE ARTS

KONSTHÖGSKOLANS KANDIDATUTSTÄLLNING

7 maj - 20 augusti | Hall 13 & 14

Utställningen är resultatet av tre års fokuserade studier i fri konst och visar ett brett spektrum av idéer och uttryck. Utifrån sina specifika intressen och personligheter har dessa konstnärer utvecklat arbeten som speglar den samtid och den mångfald som konsten representerar i dagens samhälle. Utställningen presenterar examensarbeten av studenter från Kandidatprogrammet i Fri Konst vid Konsthögskolan, Umeå Universitet.

THE UMEÅ ACADEMY OF FINE ARTS' GRADUATION EXHIBITION FOR BACHELOR'S DEGREES

7 Maj - 20 August | Halls 13 & 14

The exhibition is the culmination of three years of concentrated study in fine arts and presents a wide range of ideas and expressions. Building on their specific interests and personalities, these artists have developed works that reflect the present and the diversity represented by art in society today. The exhibition presents degree projects by students from the fine arts undergraduate programme at Umeå University's Academy of Fine Arts.

KULTURARVSMÄSSA I ÅRETS BERÄTTARKOMMUN DOROTEA

25 FEBRUARI - 26 FEBRUARI 2023

Under två dagar kommer Medborgarhuset i Dorotea att sjuda av verksamhet när Västerbottens museum tillsammans med Folk- rörelsearkivet i Västerbotten och Dorotea kommun bjuder in till en Kulturarvsmässa.

Här får du som besökare möta sakkunnig musei- och arkivpersonal, bläddra bland gamla fotografier och arkivhandlingar från Dorotea, söka i digitala samlingar och titta på filmer ur arkiven. Du kan även lyssna till intressanta föredrag, delta i föremålsquiz, prova på yllebroderi, tillverka egna leksaker, prova på att vara arkivdetektiv och mycket annat.

Välkommen till en helg i kulturarvets tecken!

LÖRDAG 25 FEBRUARI

11-16 Forskarbyrån & avdelningen för okända personer

12.00 Bergbodarna - att väcka liv i en gammal fäbod

13.00 Från smussel till stolthet

14.00 Kamp för Demokrati!

15.00 Folkliv och folketro i Dorotea

Filmer som visas under dagen: Skohö (24 min), Vidjetrygor (32 min), Fjällrenen (23 min), Lappkniven (7 min), Dra och spinna tenn (15 min)

SÖNDAG 26 FEBRUARI

11-15 Gammeldags leksaker - Skaparverkstad för barn

12.00 Förhistorien i Dorotea

13.00 Arbetsstugor för barn

14.00 Västerbottens skarprättare och den sista avrättningen i Lappmarkerna

Filmer som visas under dagen: Skidmakaren från Gielas (52 min), Fjällbonden (52 min + 53 min), Vidjetrygor (32 min)

Se utförligt program på www.vbm.se

KVÄLLSÖPPET PÅ MUSEET

AFTER HOURS AT THE MUSEUM

Sedan ett par år tillbaka har museet varit öppet varje onsdag fram till 20.00. Dessa kvällar har besökare haft möjlighet att utforska museet under kvällstid. Från och med januari i år lanserar vi istället *Kvällsöppet* där vi håller öppet en onsdag i månaden med programverksamhet ända fram till 20.30. På så vis har vi möjlighet att erbjuda er besökare ett bättre programutbud av högre kvalitet!

Är du konstintresserad kanske det låter lockande med guidade visningar i utställningarna? För den historieintresserade kanske det smakar med föreläsning med en arkeolog eller antikvarie? Om du vill skapa och pyssla kanske det passar med skaparverkstad eller slöjdworkshop? Under *Kvällsöppet* dukar vi fram ett smörgåsbord med godbitar från hela museets breda verksamhet! Kom till museet efter jobbet, ät en bit mat i vårt kafé, ta del av spännande program och avsluta kvällen med en fika. Hur du än väljer att lägga upp din kväll så kommer du att gå härifrån fulltankad med ny kunskap och energi!

For the past couple of years, the museum has been staying open every Wednesday evening until 8 PM. During these evenings, visitors had a chance to explore the museum during evening time. Beginning in January this year, we're instead having After Hours at the Museum one Wednesday every month to 8.30 PM. This will make it possible for us to offer our visitors a better selection of even higher quality programmed events!

During After Hours, we offer a busy program that appeals to every taste. If you're interested in art, perhaps you'd like to join us for a guided tour of our exhibitions? Those who are interested in history might rather attend a lecture by an archaeologist or antiquarian. Or if you feel like working with your hands and making something, you can come to our craft workshop. We offer a wide range of options from throughout the museum's broad range of activities for you to choose from! Come here after work, have a bite to eat in our café, join an exciting event and finish off the evening with a snack. Regardless of how you choose to spend your evening, you'll leave here fully charged with new knowledge and energy!

ÅTERKOMMANDE EVENEMANG /REOCCURRING EVENTS

KONSTWORKSHOP

Ta del av tematiken i en utställning tillsammans med en museipedagog. Därefter introducerar en konstnär eller konsthantverkare från ARTmovement Norr kvällens aktivitet som inspirerats av utställningen. Vi skapar ihop i vår skaparverkstad och avslutar med att dela med oss av våra tankar. Ingen föranmälan krävs.

TÄLJ TILLSAMMANS

Är du nyfiken på täljning? Vill du lära dig tekniker för att hantera slöjdniven och yxan på ett säkert sätt? Kom och slöjda med Ola och Daniel! Gratis att delta men var ute i god tid för att säkra en plats. Knivar och material finns att låna. Barn under 14 år ska medföljas av en vuxen som också deltar i aktiviteten. Slöjdandet sker under eget ansvar.

ART WORKSHOP

View one of our current exhibitions and explore its theme together with a museum educator. After that, an artist or artisan from ARTmovement Norr will introduce the evening's art educational activity. Then we'll make something together in our makerspace and conclude by sharing our thoughts. There's no need to register in advance.

CARVE TOGETHER

Are you curious about carving? Would you like to learn the basic techniques for handling a knife and an ax? Come and craft with Ola and Daniel! Come early to secure a spot. You can borrow knives and material. Children under 14 years must be accompanied by an adult who participates in the activity. Participants take part at their own risk.

15 FEBRUARI

KONSTWORKSHOP / ART WORKSHOP 18.00 – 20.00

I samarbete med ARTmovement Norr.
Utställning: Textilutställningen

"VIRKESVAL & KVALITET"
/ LECTURE 18.30 – 20.00

Isaac Berkelder från Vallmovägens byggnads-
vård håller ett kvällsföredrag om trä.
Plats: Bio Abelli

VISNING / GUIDED TOUR 18.00

Guidad visning av Panorama av ett samhälle
i förändring, When I grow Up I want to Be a
Black Man & This Too Shall Pass.

SLÖJD – HISTORISKT OCH IDAG! 18.00

Ett samtal om Form, Funktion och Folktro
tillsammans med slöjdarna Ola Ling, Daniel
Lundberg och föremålsantikvarie Helena
Forsberg. Plats: Slöjdverkstaden, Egilhallen.

ÖPPET I FOTOARKIVET 17.30 – 20.00
/ THE PHOTO ARCHIVE IS OPEN

Söker du bilder på ditt hem, din by, stad
eller dina släktingar – eller är du bara nyfiken
på gamla foton från Västerbotten? Varmt
välkommen till fotoarkivet! Personal finns på
plats och hjälper dig att söka.

19 APRIL

KONSTWORKSHOP / ART WORKSHOP 18.00 – 20.00

I samarbete med ARTmovement Norr
Utställning: In i evigheten

TÄLJ TILLSAMMANS / CARVE TOGETHER 18.00 – 20.00

Drop in. Plats: Museets entré

VISNING / GUIDED TOUR 18.00 – 19.00

Guidad visning av In i evigheten.

**FRÅN EN LITEN KOKSE TILL DEN STORA
SKOGSMASKINEN / LECTURE** 18.30 – 19.30

Magnus Andersson, intendent på Skogs- och
samemuseet i Lycksele, berättar om museets
omfattande samiska och skogliga samlingar.

WORKSHOP: SÖK DITT HUS I ARKIVEN 17.30 – 20.00

Leta handlingar, fotografier och ritningar
gällande ditt hus eller fastighet med stöd från
vår personal. Begränsat antal platser, max ett
objekt per sällskap. Anmälan senast den 1 april
på vår hemsida.

15 MARS

KONSTWORKSHOP / ART WORKSHOP 18.00 – 20.00

I samarbete med ARTmovement Norr. Utställning: Hur
många träd finns det i skogen?

TÄLJ TILLSAMMANS / CARVE TOGETHER 18.00 – 20.00

Drop in. Plats/Location: Egilhallen

VISNING / GUIDED TOUR 18.00 – 18.30

Hur många träd finns det i skogen? Samling i huvudentrén.

FÖRELÄSNING / LECTURE 18.30 – 20.00

Skogen har alltid använts av människorna i vårt län för jakt
och fångst samt för utvinning av produkter från träden.
Vilka spår kan vi se av det idag? Berit Andersson som är
arkeolog vid Västerbottens museum berättar om olika
lämningar man kan hitta i skogen. Plats: Bio Abelli

**VISNING I TRÄMAGASINET / GUIDED TOUR OF THE
WOOD REPOSITORY** 18.00 & 19.00

Följ med på en magasinvisning! Föremålsantikvarie Helena
Forsberg visar mindre träföremål ur museets samlingar.
Visningen startar vid receptionen för vidare förflyttning
utomhus, ytterkläder krävs. Föranmälan görs i receptionen.

24 MAJ

KONSTWORKSHOP / ART WORKSHOP 18.00 – 20.00

I samarbete med ARTmovement Norr. Utställning: Och
nåden är utan slut & I väntan på himmelriket

VISNING / GUIDED TOUR 18.00 & 19.00

18.00 visas Panorama av ett samhälle i förändring, Och
nåden är utan slut samt I väntan på himmelriket. 19.00
visas Hur många träd finns det i skogen? Samling i huvu-
dentrén.

**VISNING I TEXTILMAGASINET / GUIDED TOUR OF THE
TEXTILE REPOSITORY** 18.00 – 19.00

Det finns mycket lagningsinspiration att hitta i gamla
plagg och ting! Vi visar exempel ur arkiven på återbruk
och sparsamhet, guidar gör föremålsantikvarie Annika
Suomio Ulander. Bokas i receptionen eller på vår hemsida.

**STOPPA & LAGA – FÖRLÄNG LIVSTIDEN PÅ FAVORIT-
PLAGGEN / REPAIR YOUR CLOTHES** 19.00 – 20.00

Workshop i enklare lagningstekniker för textil – ta gärna
med ett plagg eller en accessoar som du skulle behöva
ge lite kärlek och omvårdnad! Visst material finns att tillgå
men ta gärna med det material och de verktyg du tror du
kan behöva till ditt projekt. Handledare för workshopen
är Emma Ewadotter. Plats: Textilutställningen.

FILMVISNING / FILM SCREENING 12.00 – 20.00

Under eftermiddagen och kvällens gång kan du ta del
av äldre- och nyproducerat filmmaterial som visar hur
skogen har använts. Sju filmer rullar oavbrutet under
eftermiddagen och kvällen. Läs mer om dem på vår
hemsida. Plats: Bio Abelli.

EN SKOG AV DATA

Västerbottens – liksom hela Sveriges – historia hör ihop med skogen. Människor har bott i skogen och använt den ända sedan den senaste istiden släppte sitt grepp för nästan 10 000 år sedan. Vi har behövt skogen för att kunna bygga hus och kåtor, men även för värme och djurbete. I skogen fanns också maten: viltbråd, växter, bark och bär. För några hundra år sedan började man dessutom göra tjära, pottaska och kol av träd. Umeå var under mitten av 1800-talet landets största tjärhamn! Tjära behövdes för impregnering, pottaskan blev till glas och kolet användes av järnbruken.

Skogen började ge inkomster. Den blev en motor i samhällsutvecklingen när efterfrågan på framför allt sågade trävaror ökade. Industrierna gick på högvarv, inte minst tack vare skogshuggare och sågverksarbetare samt de flottare som såg till att timret kom fram till industrin. Snart uppstod behovet av att lära sig mer om skogen och få bättre koll – huggna skogar och kala ytor oroade. ”Har Sverige att befara skogsbrist?” skrevs redan 1852. Kraven på bättre utbildning och forskning i skogliga ämnen ökade. Statens skogsforsöksanstalt kom i gång vid sekelskiftet 1900. År 1923 anlades tre försöksparkar i landet, varav en utanför Vindeln. I långsiktiga försök på ytor ute i skogen kunde nu olika metoder testas.

Samtidigt fick Riksskogstaxeringen i uppdrag att inventera landets skogar: Hur mår dem och hur många träd finns det egentligen i skogen? Sommaren 1925 finkammades hela Västerbotten av ett femtiotal män – och en ”Pennstump”, som journalisten kallade sig. Ruth Hamrin gav detaljerade beskrivningar av taxeringslagets vedermödor. De gick längs raka linjer från nordost till sydväst, i ur och skur, över höga berg och blöta myrar. De vadade över vattendrag eller byggde flottar. År 1932 kunde frågan om skogarnas tillstånd samt storleken på det västerbottniska och svenska virkesförrådet för första gången besvaras!

Hundra år senare pågår fortfarande skogliga försök och inventeringar. Riksskogstaxeringen har nu sin bas i Umeå och hör till Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), liksom Vindelns försöksparkar. I dag är deras uppdrag mycket bredare, där klimatet och biologisk mångfald är exempel på högaktuella frågor. De två 100-årsjubilarerna har genererat en skog av data, som bland annat används av forskare, företag, myndigheter, politiker och FN!

Svartbergets försökspark.

Foto: Andreas Palmén.

A FOREST OF DATA

The history of Västerbotten, like the rest of Sweden, is inextricably linked with the forest. People have been living in the forest and using its resources ever since the last Ice Age relinquished its grip on the region almost 10,000 years ago. We have needed the forest for building houses and huts, and for keeping warm and feeding our livestock. We found our food in the forest too: its animals, its plants, its bark and berries.

Several hundred years ago, we also began to make pine tar, potash, and charcoal from trees. By the middle of the eighteenth century, Umeå had become the largest pine tar harbor in the country! Pine tar was needed for preserving wood from rot, potash was used in making glass, and charcoal was an essential resource for iron-works.

I skogarna väster om Malträsk 1923.

Foto: Västerbottens museum.

The forest began to be a source of revenue. It became an engine of societal development, especially as the demand for sawn lumber increased. Local industries took off, thanks in to the lumberjacks and sawmill workers and sailors who made sure that lumber found its way to industries that needed it. Soon the need arose for learning more about the forest and managing it better—logging and bare areas where worrying. “*Should Sweden be worried about a lack of forest?*” wrote one author as far back as 1852. The demand for better education and research in forestry subjects increased. The National Forestry Research Institute was established in 1902. In 1923, three experimental forests were created in the country, one of which is outside of Vindeln. These made it possible to test various methods in far-sighted experiments with large areas of forest.

Meanwhile, the National Forest Inventory was tasked with surveying all of the country’s forests. What is the status of our forests, and how many trees are there in each? In the summer of 1925, a team of fifty men went over all of Västerbotten with a fine-toothed

comb—and with a “Pencil Stub,” as the journalist who accompanied them called herself. Ruth Hamrin gave detailed descriptions of the hardships endured by the inventory team. They traversed the forest from northeast to southwest in straight lines, defying foul weather, high mountains and sodden bogs. They either waded through bodies of water or built rafts to cross them. In 1932, they were finally able to qualify the status of the forest and quantify the volume of standing trees in Västerbotten and all of Sweden.

A hundred years later, they are still experimenting with and inventorying the nation’s forests. The National Forest Inventory is now based in Umeå and is part of the Swedish University of Agricultural Sciences (SLU), as is the Vindeln experimental forest.

Today their mission is much broader, with climate change and biodiversity being among the most urgent issues they study. Two different hundred-year jubilee celebrations have generated a whole forest of data that will be used by researchers, companies, authorities, elected officials, and the United Nations!

ATT LEVANDEGÖRA VÅRT IMMATERIELLA KULTURARV BRINGING OUR IMMATERIAL CULTURAL HERITAGE TO LIFE

Har ni noterat att det är liv och aktivitet i Egilhallen? Jovisst är det så! Förutom utställningen *Hammstaden Umeå* har vi även en slöjdverkstad i byggnaden. I slöjdverkstaden finns utrymme för fyra slöjdare att hyra ateljé. Varje hyresgäst förfogar över ett eget utrymme och delar på gemensamma ytor.

I skrivande stund huserar två hyresgäster i lokalen: Ola Ling och Daniel "Storslöjd" Lundberg. Ola arbetar med att tälja och svarva i trä. Han kombinerar ornament och form med en glädje som verkligen blir synlig i de färdiga alstren. Daniel täljer i trä och svarvar med svegsvarv som drivs med kroppskraft. Denna teknik är mycket gammal och har få utövare i Sverige. Daniels formspråk är enkelt och rent vilket resulterar i objekt där det tydligt syns hur tillverkningsprocessen gått till.

Hur kommer det sig att ni valde just trä som material?

Ola: Jag har alltid gillat trä. Ett levande material med individuella olikheter.

Daniel: Det var mer som att träden valde mig, inte tvärt om. Jag har alltid haft skogen och träden nära inpå, hantverket och görande har funnits där vid sidan om på olika vis, men jag kom till slöjddandet på riktigt ganska sent.

Vilken är den största utmaningen med att jobba med trä?

Ola: Den största utmaningen är just att det är levande och hela tiden förhåller sig till temperaturen och fuktigheten i omgivningen.

Daniel: Det finns inga utmaningar, bara möjligheter. När en får upp nog förståelse med trä så ter det sig tämligen homogent, då blir den enda utmaningen att välja materialet. Sen kan det ändå alltid gå åt pipan längs med vägen ändå, men risken att det kan skita sig är som halva grejen med slöjd.

Besök gärna slöjdverkstaden nästa gång du är på Gammlia!

Slöjdverkstaden är en del av projektet "Friluftsmuseum för fler" som finansieras av Region Västerbotten och Kulturrådet. Syftet är att göra plats för yrkesaktiva slöjdtövare och levande hantverkstraditioner på Gammlia. Slöjdarna bidrar till museets verksamhet genom att synliggöra Västerbottens immateriella kulturarv. De möjliggör också för våra besökare att testa på olika typer av hantverk, både i enklare prova på-arrangemang och genom längre kurser. Kontakta museet om du är intresserad av att hyra en plats!

Have you noticed that there's life and activity inside of Egilhallen? There certainly is! In addition to the exhibition Port Town Umeå, we also have a craft workshop in the building. The craft workshop gives four artisans a chance to rent studio spaces. Each tenant has at their disposal a space of their own as well as a share in the common areas and workshop.

As for now, the workshop is accommodating two tenants: Ola Ling and Daniel "Storslöjd" ("Big Craft") Lundberg. Ola works with carving and lathe-turning wood. He combines ornamentation and design with a joy that is truly visible in the finished products of his work. Daniel carves wood and turns it on a Sveg lathe driven by his own power. This technique is very old and is rarely practiced in Sweden these days. Daniel's form language is simple and clean, which results in objects that clearly show the process through which they were crafted. We asked Ola and Daniel a few questions to help us get to know them a little better.

How did you end up choosing wood as your material?

Ola: I've always liked wood. It's a living material with individual variations.

Daniel: It was more that the trees chose me than the other way around. I've always lived close in with the forest and the trees, and craftsmanship and making have been right there with me in one way or another, but I didn't get really involved with craft until much later.

What is the greatest challenge in working with wood?

Ola: The greatest challenge in working with wood is precisely that it's alive and constantly responding to the temperature and the humidity in the surrounding environment.

Daniel: There are no challenges, only opportunities. When you've developed enough understanding of wood, it seems pretty homogeneous, and then the only real challenge is choosing your material. Even so, you still can always screw it up along the way, but that risk of failure is half the point of crafts.

Ola Ling. www.olaling.se, ola@olaling.se

Daniel Lundberg. www.storslojd.com, storslojd@gmail.com

Foto: Felicia Wikman/Västerbottens museum

VÅRENS SLÖJDPROGRAM

ÖPPET I SLÖJDVERKSTADEN

Slöjdverkstaden är öppen onsdagar, torsdagar och fredagar kl. 13-17.

TÄLJ TILLSAMMANS

Prova på att tälja gratis! Se datum och mer information under "Kvällsöppet" på sidorna 22-23.

28 & 29 JANUARI 10.00 – 16.00

Kurs: "Blommor, blad och rosenknoppar" med Molly Sjöstem

11 & 12 FEBRUARI

Kurs: "Från stock till färdigt föremål!" med Ola Ling

15 FEBRUARI 18.00 – 19.00

Föredrag och workshop: "Slöjd – historiskt och idag!"

18 FEBRUARI 10.00 – 16.00

Täljkurs med Daniel Lundberg

19 FEBRUARI 10.00 – 17.00

Kurs: "Mönsterskärning och knivteknik" med Ola Ling.

25 & 26 FEBRUARI 10.00 – 16.00

Kurs: "Blommor, blad och rosenknoppar" med Molly Sjöstem

4 & 5 MARS 09.00 – 16.00

Kurs: "Slöjda ditt magiska rockhuvud" med Jörgge Sundqvist.

18 MARS 10.00 – 16.00

Täljkurs med Daniel Lundberg

25 & 26 MARS 10.00 – 17.00

Kurs: "Tälj din egen pall" med Ola Ling.

13 – 16 APRIL 10.00 – 16.00

Kurs: "Slöjda ditt eget lieorv" med Markus Pettersson

Information om kurser, priser och anmälan på: www.storslojd.com

Barktäkt, Kåringberget. Spår av samers skörd av tallens innerbark, som användes i mat. Foto: Petter Engman/Västerbottens museum

Kolmila i Vindelintrakten. Foto: Erik Gruffman/Västerbottens museum

SPÅR I LANDSKAPET OCH SKOGEN

Tittar man noga kan man se spår i skogen efter människor som levt och verkat där under lång tid. Ja, tusentals år faktiskt! Skogen har alltid använts av människorna i vårt län. För jakt, mat, fångst och ved för värme och matlagning. Det har också funnits kåtor, kojor och bostäder i det som idag utgörs av skogsmark. Vilka lämningar och spår kan vi se av det idag?

De mest förekommande spåren av forntidens människor här i länet är de många boplatser som ligger längs sjöar och vattendrag samt vid den dåtida kusten. Den hittills äldsta dateringen av en boplatz kommer från Gråtanån i Vilhelmina. Det var kol från en kokgrop som är närmare 10 000 år gammal. Det vanligaste man kan hitta som avslöjar att det varit en boplatz är stenflisor som är rester av tillverkning av stenredskap, samt brända stenar och djurben som är rester av matlagning. Förutom spår av boplatser finns det också långa system av fångstgropar som löper genom skogarna. Dessa har använts för fångst av älg och ren.

De vidsträckta skogarna i inlandet användes fram till 1800-talets mitt framför allt av samer och senare även nybyggare för jakt och fiske, bete och boskapsskötsel samt uttag av byggnadsvirke till kåtor, hus och stängsel. De spår som finns kvar är kåtatomter, husgrunder, härदार, kokgropar, stockhagar och märken i träd. Under 1700-

- Se utställningen *Hur många träd finns det i skogen?* (öppnar 4/3) om du vill veta mer om spår i skogen.
- Om du vill veta vilka lämningar som registrerats i länet, sök efter *Skogens pärlor* eller *Fornsök* på internet.
- Hemsidan sparfran10000ar.se är en informationsportal om arkeologi, förhistoria och kulturlandskap i länet.
- Många spår och lämningar i skogen skyddas av lagar. Lämningar som bedöms som fornlämningar skyddas av *Kulturmiljölagen* och övriga kulturhistoriska lämningar ska man ta hänsyn till enligt *Skogsvårdslagen*.

och 1800-talen gjorde också jordbruket entré. Dammar, kvarnar, odlingsrösen och diken är spår som kan berätta att platsen har varit avsedd för jordbruk.

I samband med den så kallade timmerfronten, med början under andra halvan av 1800-talet, skedde en kraftig exploatering av länets skogar. Först avverkades grova tallar närmast huvudflottlederna för transport till sågverken vid kusten. I nästa våg avverkades även klena träd till massa-industrin. Idag ser vi rester av den här epoken i form av stubbar, skogskojor och flottningsanordningar. Bläckade/märkta träd som aldrig kom att avverkas finns ibland kvar.

ARTMOVEMENT NORR

Under våren har Västerbottens museum ett samarbete med ARTmovement norr, där vi gemensamt erbjuder konstpedagogiska workshops kopplade till våra aktuella utställningar. Workshoppen riktar sig både till föräldralediga vuxna under dagtid, och till övriga intresserade under våra kvällsöppna onsdagar.

Hej Erika Sandberg och Lisi Hulthén, vilka är ni?

Vi har skilda konstnärliga bakgrunder, men med en gemensam drivkraft. Vi vill jobba med skapandet och kreativitetens positiva kraft och samtidigt skapa gemenskap mellan människor. Kreativitet och skapande är ett bra verktyg för att synliggöra vad vi har gemensamt, istället för att fokusera på våra olikheter.

Ni jobbar för ARTmovement Norr, vad är det?

Organisationen ARTmovement möjliggör konstnärliga möten mellan människor med olika erfarenheter. ARTmovement Norr är den nordliga grenen, och vi håller som bäst på att etablera oss i Övre Norrland. Vi har redan hunnit samarbeta med en del lokala aktörer och konstnärer

i Västerbotten, bland annat Vän i Umeå och konstnären Maral Mavizi på temat berättelser, sagor och skulptur.

Vad gör ARTmovement mer konkret?

ARTmovements koncept är att skapa konstnärliga workshops som leds av erfarna kulturskapare, där det som skapas visas upp offentligt i någon form. Fokus ligger på gemenskap, sammanhang och den kreativa processen. Att delta i ARTmovements aktiviteter är alltid gratis och vi jobbar med väldigt mixade grupper av deltagare och med olika kulturyttringar. I vår ska vi bland annat jobba med hantverk, musik, spel och berättande och har flera intressanta samarbeten på gång, till exempel här på Västerbottens museum. Genom att arbeta med mixade grupper vad gäller ålder, kön, bakgrund, etcetera, skapar ARTmovement nya sammanhang för människor att mötas i.

Vad ser ni fram emot med det här samarbetet?

Att tillsammans med museet skapa möten med plats för nya historier att ta del av och att få fler perspektiv på vad kulturarv i Västerbotten är!

Lisi Hulthén och Erika Sandberg från ARTmovement Norr.

Foto: Felicia Wikman/Västerbottens museum

BESÖK FOTOARKIVET

VISIT THE PHOTO ARCHIVE

Västerbottens museums fotoarkiv omfattar cirka åtta miljoner objekt som i huvudsak är skapade och använda i Västerbottens län. Söker du efter specifika bilder eller är du nyfiken på vad som går att hitta i fotoarkivet? Vi tar emot tidsbokade besök! Det finns också möjlighet att göra bild- och filmbeställningar.

Kontakt för bokning och beställningar:

fotoarkivet@vbm.se 090-20 20 309

Are you looking for specific photos or are you curious about what is available in the photo archive? We accept prebooked visits. Photos from the museum's photo archive can also be ordered.

For bookings and orders, contact:

fotoarkivet@vbm.se 090-20 20 309

Borkasjön, Vilhelmina, 1922. Foto: Otto Nordenfors/ Västerbottens museum

ANSÖK TILL RESIDENS HOS SJCD

SJCD (Sune Jonsson Centrum för Dokumentärfotografi) utlyser varje år ett residens för fotografer och filmskapare. Syftet är att främja den dokumentära bilden, dess utövare och verka för samtidsdokumentation. Målet är också att understödja utforskandet av, och möjligheterna med, dokumentärfotografi.

2022-års residens Albert Sten arbetade under hösten med projektet *Arvsmassa*. Det tog avstamp i en arkivbild som sedan, under residensets gång, utvecklades till en början på ett videoverk. Videoverket är en betraktelse av naturen och en terapeutisk dialog.

”Det har varit en väldigt speciell upplevelse. Fylld av fina möten, spännande platser och nya vägar i mitt konstnärskap. Jag kommer att komma ihåg några av de utflykter som jag fått göra med museet till försöksskogar, mätstationer och olika skogsområden. Men även de många fina samtal jag haft med Alexandra Ellis (Curator, SJCD reds. anm.) om mitt projekt, kommande utställningar och hur man kan jobba med fotografi.” – Albert Sten

Ansökan är öppen mellan 1 mars – 17 april 2023.

Förra årets residens Albert Sten. Foto: Ellen Sten

HITTA ETT UNIKT HANTVERK

I museets shop hittar du utvalda produkter med anknytning till länet och till museets olika verksamheter. Vi har bland annat konsthantverk, affischer, kvalitetsfotografi, vykort, smycken, leksaker, fina tvålar, inredningsdetaljer samt böcker om konst, foto och kulturhistoria. Vår museishop har öppet samma tider som museet har öppet.

BESÖK VÅRT MYSIGA KAFÉ

Vad vore ett museibesök utan fika? I kaféet serveras alltid lättare luncher och hembakt fikabröd. Här finns laktos-, gluten- och sockerfria alternativ, liksom veganska. Är du student får du dessutom rabatt om du visar upp ditt studentkort! Kafét har öppet samma tider som museet har öppet. Välkommen!

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM